॥ अथ उद्घातत्वप्रायश्चित्तप्रारंभः ॥

DEEMED UNIVERSITY
MEMORIAL
राम

सा० प्रा० १

श्रीगणेशायनमः॥ ॐ इदानीं प्रायश्चित्तानि कल्पभाष्योक्तानि प्रायश्चित्तान्युच्यंते॥ उपपन्नेथिलङ्गिलग्नेर्थान्यपिसंक्षेपप्रकारेणोच्यंते॥ प्रथमंतावत्सलोतापरिसामासुस्रवऊनंचेत्॥ तदापुनर्गृह्याज्याहुतीर्जुहुयात्॥ विद्रोषस्रुक्स्रुग्यंगसामान्यभेषे विद्म्यर्थेनजुहुयात्॥ प्रसोतापवर्ग्योह्यसंनास्रवेद्यानिप्रायश्चित्तानिप्राग्वंशो आहवनीयेजुहुयात्॥ ततऊर्ध्वमुत्तरवेद्यांसर्वंवायज्ञुर्मंत्राणांविद्येसतिपुनर्जपित्वाज्याहुतीर्जपेयुः॥ आप्यायनंनिरुक्तेअंतरितेतुतेसुब्रह्मण्यासूर्वं कुर्युः॥ ततऊर्ध्वंजपमात्रमेवाकचिदुद्गातारंप्रतिषेधंतीतिहनिप्रविष्टेनामसुब्र सो० प्रा० १

ह्मण्यासूर्वमाप्यायनान्तंनिरुक्तेः॥ यस्यकस्यचनिरुक्तेआप्यायनलोपेव्याहृतिभि र्हुत्वाजपंकुर्युर्नामधुपर्कंगायत्रीपादेषुव्यत्ययेसुनेर्मधुपर्कंकुर्यात्॥ तत्कर्मणिजातेस र्वंप्रायश्चित्तंहुत्वापुनर्जपमेव॥ लोकद्वारगानेदेवव्यासेचन्त्रेषेचसर्वंप्रायश्चित्तं॥ सर्वंप्रायश्चित्तमितिसमस्तंहुतमितिरेव॥ ऊरुदुघाऊरुश्मश्रुरित्यमानेवेद्यांक्रमणं नकृतंचेत्तदापुनर्गृह्याम्याहृतीर्जुहुयात्॥ तदातन्मंत्रंआव्ययज्ञियेयम्याहृ तीर्जपेयुः॥ हविर्धानेप्रवेशनकालेचसतीवरीणांप्रतिपूर्वेणवापरेणप्रविशेयुः॥ तदाचसतीचरीःप्रेक्षमाणोमहाव्याहृतीर्जपेयुः॥ सोमेमहाभिर्षवेराजानंनस्रशोयुः॥ स्रशोयुश्चेत्तदाशकटायोत्तरप्रा

Digitized with financial assistance from the Government of Maharashtra on 11 June, 2017

ष्यतन्मंत्रमुच्चार्यस्थेयुर्बहिष्प्रवमानस्यपुरस्ताद्ग्रहपंयदानजपेयु
स्तदाइदंविष्णुरितिजुहुयात्॥पुनस्तत्रैवोपविशंतोजपेयुः॥द्रोणकलशग्रा
ऽभर्नएकहस्तेननकुर्युः॥शुभंवःस्वरितिजपित्वाहस्ताभ्यांस्पृशेत्॥संमार्ज
नेग्राहणोक्ते योभवतःतदाकर्मणैवकुर्यात्॥इडापविंत्रंप्रासनं॥तदाग्राय
त्रीजपित्वाप्रासयेत्॥द्रोणकलशान्संमार्जनांतरितेइदंविष्णुरितिजपित्वा
मार्ष्टयेत्॥नस्तोमेनिष्कृतेयानिकर्माणिव्यस्थानिभवंतितानिसर्वाणि
सर्वप्रायश्चित्तानिजुहुयात्॥यद्यपरिसमाप्तेतस्मिन्कालेनगायतितदाम
ह्याव्रतिभिर्गीतिरितिवक्ष्यमाणसागायेत्॥अग्न्याधेयेयस्मिन्क
र्मणियस्यामधिहितंतस्याप्यतिक्रमेएतदेवप्रायश्चित्तं॥अनेकप्रधानेमंत्रैकप्रधानक सां ब्रा २
र्मकत्वात्॥तस्मिंस्तस्मिन्कर्मणिनैषप्रायश्चित्तंसमासेविष्णुस्मरणं॥ग्रहरक्षअक्षत्ता

येनदाप्रस्तोतासामनसाध्यायेत्॥सर्वत्रवाऽनियमंयत्रंत्रकुर्वंस्तत्रेदंविष्णु
रितिजपः॥सर्पनेप्रस्तोतव्यवहेदंतदाब्रह्मणेवरंदत्वासंपुनःकुर्यात्॥एव
मुत्तरयोःसवनयोरवहेदप्रायश्चित्तं॥उद्गातावहेदप्रायश्चित्तं॥अदक्षिणंयज्ञंकुर्या
त्॥यदिप्रतिहर्तावहेदसर्वस्यदक्षिणांदत्वापुनःकुर्यात्॥एवमुत्तरयोःसवन
योरेवप्रायश्चित्तं॥पक्षांतरमस्ति॥अहर्गणेषुनैतत्प्रायश्चित्तं॥अहर्गणेषुसर्व
प्रायश्चित्तंमेराहीनेसत्रेच॥आग्नेयीयेयज्ञविभ्रष्टायब्रह्मसाकुर्यादितिआ
ग्नेयं॥अथैतदाग्नेयीयंकल्पनंनिरूप्यते॥तेनपुनस्तोमआग्नेयी

यमितिसिद्धं भवति ॥ तेनयत्तेऽग्नेषऊक्तः ॥ पंचैवविभंशामवयोऽहमानिरा चार्यएवमुक्तत्वात् ॥
उद्गातुरवछेदेदेपूर्वोक्तंप्रायश्चित्तमेव ॥ तिसृणांअवछेदेब्रह्मयजमानादयोवछेदकाः ॥
ब्रह्मणेवरदानंसर्वप्रायश्चित्तमितिकेचित् ॥ तत्राप्रस्तोतृप्रतिहर्तृभ्यामवछेदेवरदानं
पुनर्वरणंमधुपर्कंचकृत्वासर्वप्रायश्चित्तंचकृत्वापुनर्विधुदोमादिकुर्यात् ॥ बहिष्प
वमानस्यच ॥ प्रस्तोताध्वर्युयप्रस्तावंकरोति ॥ तदाआभिगृभिरितिजुहुयात् ॥ उ
द्गातास्वचछित्तंचेत्तदाएवमेवप्रायश्चित्तंचात्मादिवेक्षणादिकर्मव्यत्यकृत्वा
तदामहाव्याहृतीर्जपेत् ॥ प्रत्येतेहोमोव्यत्यासेसर्वप्रायश्चित्तंजुहुयात् ॥ पुरस्ता
त् ज्रपैंचउपरिष्टात्रपैंचविस्रंसेमहाव्याहृतिइदंविष्णुरितिजुहुयात् ॥ उपस्तांन्यंत हेरंब ३

रितेतत्तद्देवताध्यानंमनसैवकृत्वोपस्थायप्रातःसवनेसर्वप्रायश्चित्तंउत्तरयोःसवन
योरध्यनिमेषसंचरत्तेषेयज्ञसंचरऊपचरोदितेजपित्वातत्संचरमार्गेजसंचरेयुः ॥
औदुंबर्यर्चयणेअवछेदनासर्वविसर्जेततदाघृतानस्तेसादिनीत्रीणिमंत्राणि
एकैकंत्रिर्ब्रूयात् ॥ सर्वप्रायश्चित्तंऔदुंबरीनमस्कृत्यगायत्रीजपेत् ॥ एवमौदु
बरीप्रायश्चित्तं ॥ सदसोघंतरूपवेद्यांनेकृतेतदातन्मंत्रंमथआदित्यंनमस्कृत्यम
हाव्याहृतीर्जुहुयात् ॥ अन्योन्यमुपहवनंकरोतिचेत्तदापुनरुपहवनंकुर्युः ॥ सव
नमुखीयआहुतेः ॥ अग्निर्मेहोतेतियजमानवाचनमकृतेचेत् ॥ सवनमुखीयच
मसंभक्षयेत्तदाआभिगृभिरितिजुहुयात् ॥ एतदेवप्रायश्चित्तं ॥ सवनमुखीयइडा

कालेसवनमुदवीयएकंनिक्षिप्य॥विस्रंसेमहाव्याहृतीर्जुहुयात्॥प्रस्तोताअसर्वत्तक्षा
श्चमसान्सर्वभक्षणंकुर्युरितिचेदुद्गातारोवसतीवरीभ्याहृत्यतंचमसंआप्यायस्वे
तिऋचानेचमसंपूरयित्वासर्वप्रायश्चित्तंकुर्यात्॥पुनर्मंत्रेणस्वकालेभक्षयेत्॥
एवमुत्तरयोःसवनयोःचमसभक्षणापूर्वंनीळभक्षीकेशनखकीटकादिनापु
पहतिःस्यात्तदायजमानःब्रह्मणोद्गातालप्रायश्चित्तमाकुरुतेतियजमानब्रह्म
णोअनुज्ञांकृत्वालप्रायश्चित्तमुद्गातादूषितंचमसंप्रस्तोतृप्रतिहर्त्रादाय
पूर्ववद्धविरेणगत्वामार्जालीयसमीपेसंकुलमात्रंभवद्दत्वालक्ष्मि-नुपहतंसो सांवू
मंनिनयेत्॥दक्षिणपूर्वउपरवेवामहाव्याहृतीर्जपेत्॥चमसंपुनरादायभक्षा ४

ल्यचमसमध्येनिक्ष्मात्रंसुवर्णंनिक्षिप्यवसतीवर्युदकेनसंपूर्यतत्तन्मंत्रेणभक्षयेत्॥
तत्प्रायश्चित्तंचमसेद्वितीयस्तंमंत्रंकंचमसंभक्षयेत्॥शोषंमार्जालीयसमीपेकृत्वा
लक्ष्मणंकृत्वापूर्वयाद्वारा हविर्धानेप्रविश्यहिरण्यादकंकृत्वाहोमंद्विरावृत्यजुंषी
वाकुलाकंपनंचेत्कंपनंकृत्वास्वकालेभक्षयेत्॥अविधिनाभक्षितेऋत्विजःकृ
च्छ्रमाचरित्वासर्वप्रायश्चित्तंकृत्वापश्चाद्भक्षयेयुः॥केचिन्मंत्रांतरेणाभक्षेणेकृतेपु
नस्तदात्तन्मंत्रमात्रंपुनरुच्चार्यदृंहविष्णुरितिसर्वप्रायश्चित्तंशोषादेवतासमाप्ति
रितिचआप्यायनंयथाकालंकृत्वाचेत्तदाआप्यायस्वेतिकृत्वापुनराप्यायनं॥म
ध्यंदिनेविशेषः॥संतेपयेतिजुहुयात्॥तृतीयसवनेआप्यायस्वेतिद्विर्जुहु

यात्॥य त्रयनूस्वराद्विवेकल्पामवंतित्वप्रायश्चित्तंमहाव्याहृतीर्जुहुयात्॥स्रुग्रहण्या द्वा
नेविविशेषः॥स्वरुक्तेषुआहवनीयेर्मिर्महाव्याहृतीश्चजुहुयात्॥आन्येषुप्रस्तावव्यसा
सेव्यसयेप्रायश्चित्तंसप्रतिसापनंकृत्वामहाव्याहृतिभिर्जुहुयात्॥पवमानव्यत्ययेषु
नुगिग्नाहवनीयेर्मिरितिजुहुयात्॥तत्कालेस्मृतेपुनःकरणं॥यत्रयत्रविस्मृतंतत्रतत्र
पुनःकरणमेव॥प्रस्तोतारंविस्मृतेतत्स्तावंस्तोतेति॥उद्गातारंस्वशक्तिमुक्थंयेयदि
तदाप्रस्तोतापुनःप्रस्तुयाग्निगृहैर्मिरितिजुहुयात्॥एवमुद्गातारंप्रतिहर्तारंमहाव्या
हृतिर्जुहुयात्॥पवमानेयेवप्रायश्चित्तं॥आवृत्तिस्तोत्रेविशेषः॥तदुक्थंरथंतरे
प्रस्तावंत्रेषेसतितल्लेषउद्गातारंविस्मृतेस्वशक्तिंउक्त्वाप्रायश्चित्तंकृत्वाप्रस्तोत्रउद्गातृशक्ति सांव
पूर्वंयदास्मर्यतेतदानप्रायश्चित्तं॥तदूर्ध्वंचेत्प्रायश्चित्तंपुनस्तुग्नाग्निगृहैर्मिरितिजु ५

हुयात्॥आवृत्तिस्तोत्राणांप्रस्तोतातदेवप्रायश्चित्तं॥उद्गातास्वकारेव्यत्ययेस्वशक्ति
समाप्तेतदास्तोमयोगादिपूर्वंपुनःकृत्वाग्निगृहैर्मिरितिजुहुयात्॥प्रतिहर्तारंत्रेषेमहा
व्याहृतीर्जुहुयात्॥स्वोस्वांशक्तिंविस्मृतेअन्याशक्तिंब्रूयुरितिचेत्तदास्वशक्तिंपुनरु
च्चार्याग्निगृहैर्मिरितिजुहुयात्॥एतदेवप्रायश्चित्तंआवृत्तिस्तोत्राणामेवकुर्युः॥
यजमानवाचनंअकृत्वाउक्तेकर्माणिकुर्यात्॥तदाविप्रवृच्यंजपेत्॥बहिष्प
वमानेउद्गातात्रेषेआग्निगृहैर्मिरितिस्तोमयोगत्रेषेमहाव्याहृतीःप्रमादेनअ
न्यचमसप्रक्षणेकृतेचेत्तदाचात्वालदेशंप्राप्यनुदिक्कृत्वाव्यसर्वंप्रायश्चित्तमि
त्येकेचिदादिशंति॥तच्चान्योअन्यचमसंयस्यस्तोमभक्षितःतस्यचमस
स्यशेषंमार्जालीयेसमीक्ष्यभक्षणंकृत्वापूर्वयाहाराहविर्धानं

प्रविश्यहिरण्योदकेनग्रहीत्वाहोमंचेन्नूष्णीयथावषट्कारवद्रक्षयित्वा॥कपेनंचेत्क
पनंहुत्वाएकंहुंहुदानंकृत्वास्वकालेचमंसंक्षीयेत॥सर्वप्रायश्चित्तं॥उद्गातृभक्ष
णानंतरंप्रस्तोतास्मर्यतेतदातत्प्रायश्चित्तंउद्गातुरेव॥एवमुत्तरोपथक्ष्यथक्कु
र्यातां॥विश्वरूपाज्योतिर्गवियोरंकृत्वाचेत्तत्रप्रायश्चित्तं॥तदापवमानेआवर्तितो
त्रेचसर्वत्रपुनःकरणंकुर्यात्॥आसप्तमाद्योपुनःकरणंपवमानआवर्तितोत्रसप्त
मसोमभागस्यलोपेमहाव्याहृतिराज्यैर्भिरितिजुहुयात्॥अनेकप्रधानमंत्रैकत्वात्॥
एकदेशलोपेनतितेप्रायश्चित्तमेव॥सदसिताकृत्वादिभोजनंकुर्यात्॥यदकुर्यात्प्रायश्चि
त्तं॥पाणिपादौप्रक्षाल्यमहाव्याहृतीर्जपेत्॥षोडशिकृतोउद्गातुःषोडशिग्रहमवे
क्षणंकृत्वाचेत्॥तदाग्रहसमीपंगत्वातृतीयसवनेचावेदयेत्॥एवंप्रातःसवनम

सान्

ध्यंदिनसवनयोरकृतंतन्मंत्रेणग्रहमवेक्षणंकुर्यात्॥सर्वप्रायश्चित्तंहुं हुंदेवताभ्ययेउद्गीथोपासनेचसर्वभ्यस्येदंविष्णुरितिजुहुयात्॥एवंसर्वकर्मभ्रंशेप्रायश्चित्तंजुहुयादि
तिशेषमवचनाच्च॥यत्रयत्रकर्मभ्रंशेतत्रतत्रसर्वप्रायश्चित्तंएवंसर्वत्रलोपेइदंविष्णुरितिजुहुया
यनवचनात्॥यत्रलोपेइदंविष्णुरितिजुहुयात्॥यत्रसोमेक्रयेत्रभ्यस्येआग्निर्भिरितिशंसित्यव
चनात्॥अत्रस्तोमशब्देनआवर्तितस्तोत्रस्तोत्रशब्देनत्रीणिपवमानानिएतेषांसवनानांआ
ग्निर्भिरितितोसर्वत्रयुनुर्मुराणांलोपेसतिमहाव्याहृतिर्जुहोतिधानंजप्यवचनात्॥च
प्रसगतेः सोमेक्रयादिनादूषितेनपरिसमाप्यकर्मणोदक्षेत्रपूरयेदितिधानंजप्यशांडि
ल्यवचनात्॥सर्वप्रायश्चित्तमितिमहाव्याहृतिरेवप्रयोजनमितिवश्यतेः॥सर्वप्रायश्चित्तमितिम
हाव्याहृतिमेवाप्यहंतेमन्यमानाग्निमिधंतेतदाद्रिनग्निमग्नयस्त्वमिन्धिषेतमिन्धतांजने
त्॥महावीरेतुविशेषः॥यत्रक्वचिदग्निश्रित्यअनुक्तोमंत्रुदमहंतंजपेत्॥उभाभ्यांस्रुचोघृतेयादि
उल्बणंकीर्यतेअपउपस्पृश्यनिनयेत्॥यदोरोजसाक्रमिताइत्यादिभिर्वरुणाग्नीहूत्वास्वाहाहे

सामप्रायश्चित्त० स्तेनंस्वाहाकारांतेऽउल्वणंत्रेषोत्तनेनयेत्॥यस्यैअजादीनांस्कंदनेयजमानस्यचित्तंप्रमायुकोभवतितदाव
रंसर्वेदद्यातिसर्वप्रायश्चित्तंजुहुयात्॥येजमानसेवप्रायश्चित्तिरित्रिगोतमवचनात्॥स्कन्नाहाअथ
वाभिन्नाहाहासेवतत्रप्रायश्चित्तिरित्रिगोतमवचनात्॥यद्यस्रोधामुक्रामतिअश्वाहामुस्कंनंवर्
तितत्रात्रेदेवांदिवंतृतीयंमंतरिक्षंमनुष्यांस्तृतीयं॥पृथिवीमितृंस्तृतीयंतृभिमृद्रोदभि
मद्रोत्॥तदनंतरंवैष्णव्यंत्रजपेत्॥यत्तेउल्वणशब्देनविस्मृतिरित्यर्थः॥देवोहिवंयज्ञोगात्तमो
मादुविणमदृश्यंतरिक्षंमनुष्यात्॥यज्ञोगात्तमोमादुविणामाहुयत्रकचयज्ञोगात्ततोमादुविणाप्रा
प्तिरेवेतिजपित्वाविष्णुसूचेनजुहुयात्॥यज्ञेयानिकर्माणिगतानिकर्माणिलक्षणागतानिभवंतः॥
गतशब्देत्वविस्मृतेप्रायश्चित्तं॥अनगतशब्देनहैवणमनसायत्प्रायश्चित्तंतत्रोक्तंप्रायश्चि
त्तमाहुः॥अथिवासातंयदातानंयत्तस्याक्रियतेप्रिथ्वित्रेतरस्यकल्पयित्वाहवेत्यवधातघोषा सोव
हा॥अथिवाप्रजापतेनत्वदेतांप्रतिजुहुयादूर्दविष्णुरितिजपित्वा-सर्वप्रा-यश्चित्त०॥
यत्रकर्माण्यकृतंतत्रसर्वप्रायश्चित्तमेवेतिधानंजय्यमेवेतिवचना-द्यूनेमेवेतिसिद्धंभव

स्यमेवसिद्धंनः॥ज्ञातात्तकृतोवातप्रायश्चित्तंभवति॥तत्प्रायश्चित्तंमहाव्याहृतिभि
रेव॥अनादेशेप्रायश्चित्तंसर्वत्रमहाव्याहृतिरेवेतिगोतमवचनात्॥उच्छ्रितोदुंबरीपतति
चेत्तदातत्प्रायश्चित्तंबहिष्पवमानात्सर्वंयदिपततितदाघृतानस्तेसादंत्रैःपुनरु
क्षयेत्॥तदूर्ध्वंयदिपततिबहिष्पवमानंपुनस्तातन्मंत्रैःस्रापयेत्॥सर्वप्रायश्चित्तं॥प्रो
क्षणशास्त्रपर्यंतमेवंविधिःआज्यशास्त्रादूर्ध्वंयदिपततितंमंत्रंपुनरुक्त्वार्षेयाग्नेयेतिद्वयृचेच
पततेतन्मंत्रंपुनरुक्त्वाजपेयुः॥पुनर्यत्कर्मतात्॥औदुंबरीमग्नावेत्तदापुनराहार्यंपुनःसंस्का
रंसर्वंकुर्यात्॥दर्शेचेवपूर्णमासेचेवं॥सोमातिरेकप्रायश्चित्तं॥प्रातःसवनेसोमातिरेकं
अतिसोमोअयंसुतइतिमरुत्वतीषुप्रायत्रेणस्तूयुः॥पंचदशोनाज्येनत्रिरुक्तंपंचदशोन
पंक्त्यानांग्रहसामाग्रासवनादतिरिच्यंते॥तावत्सुत्यानांग्रहसामाग्रावाकसाम्नोलु
प्यंते॥तत्संपन्नंसाध्यंदिनंसवनादतिरिक्तं॥बण्महाँअसिसूर्यसादस्यवसतीवरीषु

गोदिवीतेनस्तृणुः।पंचमेनषष्ठेनतृतीयसवनेकुर्युः।तस्यकल्पःपरिप्रधनेतिसंप
र्यूथितिश्यावाश्वावत्ससोमसहासमुद्रसाधीगवंसमानमितरंज्योतिष्टोमेन।अन्य
त्सयत्तसदृशंहसोमाध्यर्दिनंसवनादतिरिच्यंते।नावतीसवनालुप्यंतेतत्संपनतृतीय
सवनादतिरिक्तं।विछोःशिविविष्टवतीषुबहतीस्तनुः।त्रिवृतास्तोमेनोपरिष्टात्संधेः।
वसतीवरीषुस्तंनेचक्षिक्षासुचरकंनप्रदेहेशुचिसेचेस्तंनप्रायश्चित्तंकृत्वायत्रासा
स्तंनाः।तस्मिंनेवक्षेपःपुनरादानासमर्थाश्चेत्।तत्तदादायउदकमध्येक्षिप्त्वादृढसमा
हाययागःकर्तव्यःअशुचिस्थलेचेस्तंनप्रायश्चित्तमामंत्रणंचकृत्वादेवंजनमगन्नित्याहुः।
आपस्तंबेनोस्तंप्रायश्चित्तंकृत्वाबर्हतीनामित्यादिनापुनर्हरेर्ग्रहणंयथावदर्थसंस्कारःपूर्णवत्कुर्या
र्यात्।वसतीवरीस्तंनेसोमवत्प्रायश्चित्तंकृत्वापुनर्ग्रहणमितिभारद्वाजवचनात्।एकदे
शापहारेपात्रेचमहाव्याहृतीर्जुहुयात्।प्रक्षायश्रियंस्थस्तोत्रेचेत्यादृश्यमानानांपात्रे सा० बृ
जनीरपहारेपात्रेचमहाव्याहृतीर्हुत्वापुनःप्रोक्षोदकमानीयपूर्ववन्मंत्रेणग्रहणंगृही ८

लोदकेनपत्न्याःसंस्कारंकुर्यात्।यदिदीक्षितानांम्रियेतदाधुक्षीतनवहंनयोनेष्टंदाहयित्वा
सयजेरन्।एतत्कुर्युः।ऋभिषुसोन्यस्मिंतामुलयोःउपरिश्चंतर्यमियोरंगुलीषुउत्तरे
षुगृहीतेषुपूर्वयाद्वारोपनिष्क्रम्योत्तरेणमार्जालीयंदक्षिणामुखआसीनोयामेनस्रुवी
सापराजीघ्रतिमीळेपुरोहितंयस्ययोतिस्त्रिकेणस्तोमेनपुनर्यजमानंवाचयतीतिचोपुन्वं
तस्त्रिप्रसव्यंमार्जालीयंपुनरियुःसव्यानूरूनाघ्नानाःपुनस्त्रिःप्रदक्षिणंपरीत्यासंस्थशंतोनंवे
समाणंप्रस्थाग्रज्यापुनरूपस्थेयेद्यावानपत्नीनग्नआयूंषिपवसइतितस्याद्रेप्रतिपत्स्या
समानमितरंतेनसंवत्सरस्त्रीमिनिमतामयोयेत्।यत्तत्रौदंसंधिस्तोत्रायोधायय थ
मेकक्ष्यांकाळेयमेकक्ष्यांश्रायंतीयंब्रह्मसामवेश्वानरमल्लावाकस्यसामत्रिःपर्यायःएंद्रवा
यवमैत्रावरुणसमानमितरंज्योतिष्टोमेनतस्यसंपद्रथंतरगायत्राःप्रातःसवनादतिरि
च्यंते।सप्तद्वारस्तिस्रोविराजोबृहत्यश्चपंचमानाश्चपंचमानाभिष्टोभो

महाम्नश्चलुप्यंतेतसंएनंगावःविशीर्णोपुनर्जनःसोमधारयेतिरोरवमेकस्यापोतानमेकस्यो
दृत्रस्यत्वाश्वसथादृषमाणादृतितयोःपूर्वदीर्घश्चवसमेकस्यामुद्दश्राजापत्ययोधाजयंतेस
पुसमानमितरंज्योतिष्टोमेउनन्नानुः ब्राह्मणकृप्ताश्चाहुतिरितिकल्पश्च॥सोमापहूतेश्रा
यंतीयंब्रह्मसामवयमुखामपर्त्यैतिकालेयंपुरोजितीवोअंधसइतिस्यावाश्वांधीगवयो
स३मेकर्चायज्ञायज्ञीयंतिस्तुयज्ञायज्ञीयस्तुर्वारवंतीयमग्निष्टोमसामन्नेदक्षिणाः
समानमितरंज्योतिष्टोमेनतस्यसंपदावायसप्तदशकलशोदीर्घंचसमितेद्देसवनेषू
र्वेणससुचेयोवसूनामुपस्तुतापतस्तुवे॥सतेसफयोष्कलेलंधोवमहिव्रतेष्वस्य
वंश्यावाश्वमेकस्यांओधीगवमेकस्यांवषट्कारोणिचनमेकस्यांपुरोजितीवोअं
धसइतिस्यावाश्वंयज्ञायज्ञीयंतिस्तुअनुष्टुप्प्रथमागायत्र्यासुत्तरेयज्ञाय

सा० प्राय० १०

तीयस्य स्रुवारिवंतीयमग्निष्टोमसामसमानमितरज्योतिष्टोमेन॥एतत्सर्वसोमाप हारेमहाव्याहृतीः सर्वत्र शीर्षांतरेषिमात्रापचारेतद्वेषसमाप्नुयादिति॥संकल्पप्रकृतिसोमयागात्॥पूर्वसोमापहारेपुनराहुत्यकृयःकर्त्तव्यः॥सर्वप्रायश्चित्तं॥कृयादूर्ध्वंआप्यायनात्पूर्वमपहारेषुआहुत्यकृयः कृत्वाआप्यायनंसर्वप्रायश्चित्तं॥पूर्वकृतदृष्टिरेवचरितार्थः॥अभिषेककांडात्पूर्वमहःपहारेनपुनः कृयंण॥उपग्रंथसारेजोकं॥सर्वप्रायश्चित्तमितिकेचित्॥अथंतीयादिप्रकर्त्तनदृश्यन्ये॥सर्वेनार्थविभक्तसोमातिरेकेभागापहारेऽवशिष्टंभागंद्वेधाकृत्वाकृत्यासमितिन्यायेनविभज्यसर्वप्रायश्चित्तं॥एकदेशापहारेशेषेणसमा

हेर्ंबू १०

ष्येयघर्वाकृस्रुयुः॥यावतीभिर्नस्रुयुः॥तावतीभिर्वास्रुयुः॥क्षुद्रोक्षराभिर्वाकी उमग्निष्टोमसामकुर्युः॥तस्यकल्पः॥पुरोजितीवोअंधसइतिस्यावाश्वांधीगवोदक्षिणतएकर्चीयज्ञायज्ञीयतिसृभ्योयज्ञायज्ञीयस्यस्रुवैश्वामित्राग्निष्टोमसामसमानमितरज्योतिष्टोमेन॥यथविष्टुयुः॥यावतीभिरभिष्टुयुःतावतीभिर्वास्तुयुः॥कनीयाक्षराभिर्वोस्यारमग्निष्टोमकुर्युः॥तस्यसंकल्पः॥कण्वस्यर्क्षुयज्ञायज्ञीयस्यस्रुदैर्घश्रवसमग्निष्टोमसामसमानमितरज्योतिष्टोमेनोर्ध्वमग्निष्टोमसाम्नोर्वाग्वास्तवंसमपरोनस्तोत्रीयन्यासः॥इतिकल्पभाष्योपग्रंथकारेणोधान्यभाष्यसंग्रहद्वाग्रहणप्रायश्चित्तदीपिकासमाप्ता॥ ॥छ॥ ॥श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ ॥छ॥ ॥श्रीसीतारामार्पणमस्तु॥ ॥यादृशंपुस्तकंदृष्ट्वातादृशंलिखितंमया॥यदिशुद्धमशुद्धंवाममदोषोनविद्यते॥ ॥

Digitized with financial assistance from the Government of Maharashtra on 11 June, 2017

॥ इति उ० प्रा० तृतीयः सामग्रायश्चित्तमग्निहोत्रस्य समाप्तं ॥ ॥